

سید حسن مدرس

از ویکی‌پدیا، دانشنامهٔ آزاد

سید حسن مدرس

اطلاعات شخصی

زاده

سید حسن طباطبایی
زواره مشهور به مدرس
۱۲۴۹
اردستان، استان
اصفهان، ایران

آرامگاه

کاشمر

فرزندان

خدیجه بیگم، فاطمه
بیگم،
سید اسماعیل، دکتر
سید میرعبدالباقی

خویشاوندان

نوه: فاطمه مدرسی

دین

اسلام

سید حسن طباطبایی زواره مشهور به **مدرس** (زاده ۱۲۴۹ – درگذشته ۱۰ آذر ۱۳۱۶) سیاست‌مدار و روحانی شیعه ایرانی بود.

محتویات

زندگی

فعالیت سیاسی

مجلس شورای ملی

کمیته دفاع ملی

مخالفت با حقوق سیاسی زنان

مخالفت با رضاشاه

تبعید و درگذشت

آثار

منابع

پیوند به بیرون

زندگی

سیدحسن مدرس در سال ۱۲۴۹ برابر ۱۲۸۷ (قمری) در قریه سرابه کچو از توابع شهرستان اردستان^[۱] از توابع استان اصفهان متولد شد.^[۲] پس از مدتی جهت درس خواندن به روستای اسفه (حسین کاظمی) در حومه قم‌شه نزد پدربزرگ‌اش میرعبدالباقی رفت و پس از درگذشت میرعبدالباقی در شانزده سالگی برای ادامه تحصیلات به اصفهان رفت.^[۳]

او تحصیل خود را در علوم اسلامی در اصفهان نزد علامه شیخ مرتضی ریزی، جهانگیر خان قشقایی و سامرا و نجف ادامه داد. در نجف نزد مراجعی چون میرزای شیرازی، آخوند خراسانی و سید محمدکاظم یزدی به تحصیل پرداخت. وی تحصیلات حوزوی‌اش را تا درجه **اجتهاد** ادامه داد؛ آنگاه به اصفهان بازگشت و مشغول تدریس فقه و اصول شد.^[۴]

فاطمه مدرسی تهرانی (سیمین فردین) که عفت ماه‌باز از زندانیان سیاسی و همسر علی رضا اسکندری از اعدام شدگان کشتار تابستان ۱۳۶۷ او را نوه سید حسن مدرس معرفی کرده‌است^[۵]، از زندانیان سیاسی چپ توده پس از انقلاب ۱۳۵۷ ایران و اعدام شدگان در سال ۱۳۶۸ بود.^{[۵][۶][۷]} وی دوران نمایندگی را در **خانه وزیر مختار فرانسه** در تهران زندگی کرد که پس از زمستان ۱۳۹۳ این خانه به موزه تبدیل شده‌است.

مجلس شورای ملی

جنبش مشروطه

عده‌ای از اعضای گروه فوج نجات تبریز.
سال ۱۹۰۹ میلادی.

فعالیت سیاسی او با عضویت در انجمن مقدس ملی اصفهان آغاز شد.^[۸] در ۱۲۸۹^[۴] همزمان با تشکیل دوره دوم مجلس شورای ملی که پس از استبداد صغیر برپا شد، نورالله نجفی اصفهانی از سوی آخوند خراسانی و عبدالله مازندرانی به‌عنوان یکی از مجتهدان طراز اول به مجلس شورای ملی معرفی گردید که وی نیز مدرس را برای این امر معرفی نمود^[۹] و از سوی مجلس نیز پذیرفته شد.^[۱۰] وی در دوره سوم نیز از طرف مردم تهران به نمایندگی انتخاب شد؛ ولی این مجلس به علت فشار خارجی و آغاز جنگ جهانی اول یکسال بیشتر دوام نیاورد.^[۴]

کمیته دفاع ملی

در ۱۲۹۳ (۱۳۳۲ قمری) که جنگ جهانی اول شروع شد، دولت ایران رسماً اعلام بی‌طرفی کرد، اما نیروهای روسیه، انگلیس و عثمانی، بدون توجه به این بی‌طرفی وارد کشور شدند به درگیری با یکدیگر پرداختند. در ۱۲۹۵ (۱۳۳۴ قمری) بیست و هفت نفر از نمایندگان مجلس و گروهی از رجال سیاسی و مردم عادی به منظور مقابله با حمله روس و انگلیس به ایران، به طرف قم حرکت کردند و در آن شهر «کمیته دفاع ملی» را تشکیل دادند و یک هیئت ۴ نفری را برای اداره امور برگزیدند که مدرس یکی از آنان بود.^[۱۰]^[۱۱] بعد از تصرف قم به دست روسیه، این کمیته کارش را در کرمانشاه ادامه داد.^[۱۱]

شاهان قاجار

دوره پادشاهی

نام

آقامحمد خان

۱۱۶۱-۱۱۷۵

۱۱۷۶-۱۲۱۳

۱۲۱۳-۱۲۲۶

۱۲۲۶-۱۲۷۵

۱۲۷۵-۱۲۸۵

۱۲۸۵-۱۲۸۸

فتحعلی شاه

محمدشاه

ناصرالدین شاه

مظفرالدین شاه

محمدعلی شاه

۱۲۸۸-۱۳۰۴

احمدشاه

مخالفت با

حقوق سیاسی زنان

مدرس که یکی از پنج مجتهد ناظر مجلس دوم مشروطه بود، مخالفت شدیدی با حق رأی و انتخاب زنان به نمایندگی مجلس داشت. او در توضیح مخالفت خود در مجلس چنین استدلال کرده بود:

مدرس و عده‌ای از نمایندگان اقلیت مجلس پنجم شورای ملی در زمان جنگ جهانی اول

حسن مدرس بر روی اسکناس ۱۰۰ ریالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

از اول عمر تا به حال بسیار در بر و بحر ممالک اتفاق افتاد بود برای بنده، ولی بدن بنده به لرزه درنیامد و امروز بدنم به لرزه آمد. اشکال بر کمسیون اینکه اسم نسوان را در منتخبین برد، که از کسانی که حق انتخاب ندارند نسوان هستند... خداوند قابلیت در این‌ها قرار نداده‌است که لیاقت حق انتخاب داشته باشند، مستضعفین و مستضعفات و آن‌ها از این نمره‌اند که عقول آن‌ها استعداد ندارد. گذشته از اینکه در حقیقت نسوان در مذهب اسلام تحت قیمومیتند، الرجال قوامون علی النساء، در تحت قیمومیت رجال هستند.^[۱۲]

مخالفت با رضاشاه

پس از کودتای ۳ اسفند ۱۲۹۹ که توسط رضاخان و سید ضیاءالدین طباطبایی صورت گرفت، مدرس به قزوین تبعید و در آنجا زندانی شد. وی بیش از ۳ ماه در حبس بود و پس از عزل سید ضیاء آزاد شد.^[۱۰]

پس از آزادی به نمایندگی مردم تهران در مجلس چهارم انتخاب شد و به عنوان نایب رئیس مجلس و رهبری اکثریت مجلس برگزیده شد. دوره پنجم مجلس در ۱۳۰۲ افتتاح شد و در این دوره که با تغییر سلسله قاجاریه و روی کار آمدن رضاخان همراه بود، مدرس رهبری اقلیت محافظه‌کار و مذهبی مجلس^[۱۱] را بر عهده داشت.^[۴] از مخالفت‌های وی با رضاشاه، در مورد سربازی دوساله اجباری بود که رضاشاه لایحه آن را به مجلس داده بود و مدرس آن را به دلیل اینکه جوانان تحت سلطه افراد غیرمذهبی قرار خواهند گرفت مغایر با اصول بنیادی اسلام خواند و با آن مخالفت کرد.^[۱۱]

با شروع مدرن شدن ایران و اضافه شدن مواردی مانند راه‌آهن سراسری، یکسان‌سازی اندازه‌گیری در سراسر ایران، و نهایتاً حذف سلطنت و تبدیل به جمهوری مدرس آن را حمله‌ای به اسلام و شریعت تلقی کرد و یک اعتصاب از طرف مذهبی‌ها ترتیب داد که در آن شعار می‌دادند: «ما می‌خواهیم دین پدرانمان را نگاه داریم، جمهوری نمی‌خواهیم، مردم قرآنیم، جمهوری نمی‌خواهیم». بعد از آن رضاشاه از ترس ناآرامی‌های بیشتر درخواست کرد که لایحه جمهوری شدن به تصویب نرسد و به قم رفت.^[۱۱]

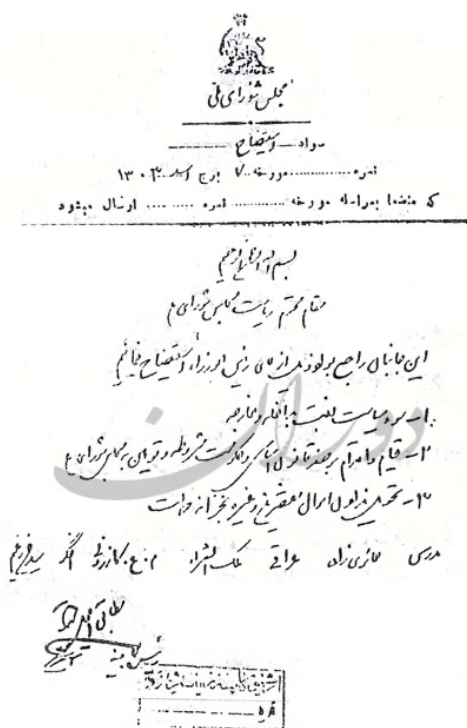
یکی از وقایع مهم مجلس پنجم استیضاح رضاخان، سرانجام در روز ۷ مرداد ۱۳۰۴، مدرس به همراه شش تن دیگر از نمایندگان مخالف بود که رضاخان رئیس‌الوزراء را به دلیل سوء سیاست داخلی و خارجی، قیام و اقدام بر ضد قانون اساسی و حکومت مشروطه استیضاح نمودند که نهایتاً رای نیاورد.^[۱۰]

تبعید و درگذشت

در سال ۱۳۰۵ وی مورد سوءقصد قرار گرفت که از ترور جان سالم به در برد. مدرس در جریان قیام نورالله نجفی اصفهانی در دیماه ۱۳۰۵ شمسی در قم علیه اقدامات رضاشاه طی تلگرافی از قیام ایشان حمایت کرد.^[۱۳] رضاخان در ۱۶ مهر ۱۳۰۷ مدرس را دستگیر و به دامغان و مشهد و سپس به خواف تبعید کرد. مدرس ۷ سال در خواف توسط مأموران زیر نظر بود و در ۲۲ مهر ۱۳۱۶ از خواف به کاشمر منتقل شد.^[۴]

مدرس در شب ۱۰ آذر ۱۳۱۶ برابر با ۲۷ رمضان ۱۳۵۶ (قمری) به طرز مشکوکی درگذشت.^[۱۱]

قبر مدرس پس از شهریور ۱۳۲۰ و خروج رضا شاه از ایران، توسط اهالی محل مشخص گردید. آرامگاه وی در شهر کاشمر واقع است.

تصویر متن استیضاح رضاخان توسط سید حسن مدرس و دیگران

- تعلیقه بر کفایه الاصول آخوند خراسانی.
- رسائل الفقهیه
- رساله‌ای در ترتب (در علم اصول فقه).
- رساله‌ای در شرط متأخر (در اصول).
- رساله‌ای در عقود و ایقاعات.
- رساله‌ای در لزوم و عدم لزوم قبض در موقوفه.
- کتاب حجه الظن (در اصول).
- شرح رسائل شیخ مرتضی انصاری.
- شرح رسائل علامه شیخ مرتضی ریزی.
- حاشیه بر کتاب النکاح شیخ محمدرضا نجفی مسجدشاهی.
- دوره تقریرات اصول میرزای شیرازی.
- رساله‌ای در شرط امام و مأموم.
- کتابی در باب استصحاب (در علم اصول).
- کتاب احوال الظن فی اصول الدین.
- شرح روان بر نهج البلاغه.
- اصول تشکیلات عدلیه (همکاری).
- زندگینامه (خودنوشت) که برای روزنامه اطلاعات فرستاده‌است.

منابع

۱. «زندگی نامه مدرس در ویکی فقه» (http://wikifeqh.ir/%D8%B3%DB%8C%D8%AF%D8%AD%D8%B3%D9%86_%D9%85%D8%AF%D8%B1%D8%B3).
۲. «زندگی نامه شهید مدرس» (<http://www.iichs.ir/News-4058/%D8%B2%D9%86%D8%AF%DA%AF%D8%A2%DB%8C%D8%AA%E2%80%8C%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-%D8%B3%DB%8C%D8%AF%D8%AD%D8%B3%D9%84%D9%84%D9%87-%D8%B3%DB%8C%D8%AF%D8%AD%D8%B3%D9%86-%D9%85%D8%AF%D8%B1%D8%B3--1249--1316/?id=4058>).
۳. «آیت‌الله سید حسن مدرس، زندگی و مبارزات» (<http://www.irdc.ir/article.asp?id=99>). مرکز اسناد انقلاب اسلامی. دریافت‌شده در ۸ آذر ۱۳۸۴.
۴. «شهادت آیت‌الله مدرس و روز مجلس» (<http://www.irdc.ir/event.asp?id=63>). مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۵. «اعدام نوه آیت‌الله مدرس تهرانی با 'حکم ویژه'» (https://web.archive.org/web/20151201040324/http://www.bbc.com/persian/iran/2012/01/120118_l44_tudeh_party_modaresi_tehrani.shtml). بی‌بی‌سی فارسی. ۲۸ ژانویه ۲۰۱۲. بایگانی‌شده از اصلی (http://www.bbc.co.uk/persian/iran/2012/01/120118_l44_tudeh_party_modaresi_tehrani.shtml) در ۱ دسامبر ۲۰۱۵.
۶. «Iran: Women Prisoners of Conscience» (<https://web.archive.org/web/20160522213234/https://www.iranrights.org/library/document/350>). بنیاد عبدالرحمن برومند. بایگانی‌شده از اصلی (<https://www.iranrights.org/library/document/350>) در ۲۳ مه ۲۰۱۶.
۷. «Fateme Modarresi» (<https://web.archive.org/web/20160522213238/https://www.iranrights.org/memorial/story/36195/fatemeh-modarresi>). بنیاد عبدالرحمن برومند. بایگانی‌شده از اصلی (<https://www.iranrights.org/memorial/story/36195/fatemeh-modarresi>) در ۲۳ مه ۲۰۱۶.
۸. عبدالمهدی رجایی، تاریخ مشروطیت اصفهان، ۱۳۸۵، صفحه ۱۱۰.

۹. موسی نجفی، اندیشه سیاسی و تاریخ نهضت حاج آقا نورالله اصفهانی، ۱۳۸۴ صفحه ۲۸۴
۱. «آیت‌الله سیدحسن مدرس، زندگی و مبارزات» (<http://www.irdc.ir/article.asp?id=99>). مرکز اسناد انقلاب اسلامی. دریافت‌شده در ۸ آذر ۱۳۸۴.
۱. Abrahamian, Ervand (1982-07-21). *Iran Between Two Revolutions* (https://books.google.ee/books/about/Iran_Between_Two_Revolutions.html?id=qh_QotrY7RkC&redir_esc=y). Princeton University Press. ISBN 0691101345.
۱. داوود فیرحی (بهار ۱۳۸۲)، «شیعه و نظام سیاسی مشروطه»، *نظام سیاسی و دولت در اسلام*، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها، ص. ۲۲۷ و ۲۲۸، شابک ۹۶۴-۴۵۹-۷۰۱-X ISBN مقدار |شابک= را بررسی کنید: invalid character (کمک) پارامتر |چاپ= اضافه است (کمک)
۱. موسی نجفی، اندیشه سیاسی و تاریخ نهضت حاج آقا نورالله اصفهانی، ۱۳۸۴ صفحه ۳۷۳ و ۳۷۴

پیوند به بیرون

- مروری بر پنج دوره نمایندگی مدرس (<http://www.irdc.ir/fa/content/11252/default.aspx>) بایگانی‌شده (<https://web.archive.org/web/20101204122514/http://www.irdc.ir/fa/content/11252/default.aspx>) در ۴ دسامبر ۲۰۱۰ توسط Wayback Machine مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی- نقش مدرس در حفظ استقلال ایران (<http://ir-psri.com/Show.php?Page=ViewArticle&ArticleID=1152&SP=Farsi>). مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی

مجموعه‌ای از گفتاوردهای
مربوط به **سید حسن**
مدرس در ویکی‌گفتاورد
موجود است.

برگرفته از «https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=مدرس_سید_حسن&oldid=30767977»

این صفحه آخرین‌بار در ۱ ژانویه ۲۰۲۱ ساعت ۰۲:۵۹ ویرایش شده‌است.

همه نوشته‌ها تحت مجوز Creative Commons Attribution/Share-Alike در دسترس است؛ برای جزئیات بیشتر شرایط استفاده را بخوانید.
ویکی‌پدیا® علامتی تجاری متعلق به سازمان غیرانتفاعی بنیاد ویکی‌مدیا است.